

Főtitkári és közhasznúsági jelentés a Magyarhoni Földtani Társulat 2003. évi tevékenységéről

SZABÓ Csaba

Tisztelt Közgyűlés, Kedves Kollégák, Hölgyeim és Uraim!

Áttanulmányozva a Magyarhoni Földtani Társulat köztisztületben álló korábbi főtitkárainak közgyűlési jelentéseinek bevezetését – hogy ihletet kapjak az íráshoz és orientálódjak – meglehetősen vegyes képet kaptam. Azonban abban egységet tapasztaltam, hogy a jelentés mindig az adott korszak/év politikai-gazdasági-társadalmi hullámzásaihoz igazodott. Most sem lesz máshogyan!

Tehát néhány szó az általános helyzetről. Működésünket az elmúlt esztendőben alapvetően a szövetségi tömörülésen belüli tartós bizalmi válság és gazdálkodási nehézség, valamint a gazdasági környezet kedvezőtlen hatásai szabták meg. A MTESz változatlanul pénzügyi nehézségekkel küzd, ami közvetve a tagszervezetekre is kihat. Sajnos a társulatközpontú, egyesületbarát szemléletű vezetés felállása is tovább várat magára. Ugyanakkor kirajzolódik az a törekvés a MTESz vezetés részéről, hogy az országosan kiépített hálózatát, infrastrukturális hátterét és a területi irodáit, mint információs központokat – a MTESz hatáskörébe tartozó adatokat szolgáltató bázist – a regionális beruházásokban és pályázatokban érdekelt mindenkori önkormányzat és vállalkozói réteg rendelkezésére bocsássa. A kezdeti stádiumban lévő kezdeményezés eredményéről az elkövetkező években talán majd hallhatunk és nem árt, ha figyelünk!

Társulatunk jelentős erőfeszítést tett az elmúlt évben is azért, hogy az ország gazdasági nehézségei ellenére a társulaton belüli szakmai munka színvonala ne csökkenjen. Azonban, amint a Gazdasági Bizottság jelentésében hallani fogják, eljutottunk arra pontra, ahol a hagyományos forrásokból (tehát tagdíj elmaradásából, a jövedelemadó 1%-ból, MTESz forrásból, Mec pályázatokból) származó bevételeink lényegesen már nem növelhetők, azaz a működési költségek előteremtéséhez további – akár EU-s – pályázati lehetőségek felkutatására, továbbá a földtannal kapcsolatos vállalkozói réteg megtalálására, megszólítására és ezzel párhuzamosan a társulat szolgáltató jellegének az erősítésére lesz szükség.

Úgy hiszem, hogy főleg az EU-s tagságból fakadó új kihívásokra adott válaszok éberségét mérő, képzeletbeli óránk is ketyeg. Az Unióhoz való csatlakozással megnövekszik a környezetföldtani, pontosabban környezettudományi feladatok száma, ahol nemcsak integrált gondolkodásra, vagy a földtan egyes specialitásainak együttműködésére lesz szükség, hanem földtudományi, műszaki és gazdasági szakemberek mint potenciálisan kollaboráló partnerek gyors egymásra találása is elengedhetetlen lesz. Ezen kihívásokhoz nagy segítséget adhat, hogy a Magyarhoni Földtani Társulat titkárságán az aktív társulati tagokról egy hatalmas adatbázis áll rendelkezésre, a társulatnak hagyományosan kiváló a kapcsolata a társszervezetekkel. Sőt, mivel kiemelkedően közszerződés szerű szervezet, a vállalkozási lehetősége is rendelkezésünkre áll.

A taglétszám alakulásáról

A Magyarhoni Földtani Társulat nyilvántartott teljes tagsága 2003-ban 1214 fő. Azonban az elmaradt tagdíjbefizetések miatt 331 fő tagsága fel lett függesztve, így a tényleges tagság 883 fő. Ezen belül az aktív tagok száma: 490 fő, nyugdíjas tag 208 fő, diák tag 159 fő és 26 fő tiszteleti tagot tartunk nyilván. A 2002. évi adatokhoz képest különösen az aktív és a diák tagok száma csökkent jelentősen (mintegy 130, ill. 80 fővel), nyugdíjas tagjaink fegyelmezettebb tagdíjbefizetőkné bizonyultak. Felvetődik a kérdés, hogy mindent megteszünk a taglétszámunk növelése érdekében? Azaz kellően vonzó formában jelenik-e meg a társulat pl. a fiatalok (egyetemi hallgatók, doktoranduszok) vagy éppen a beszámolómban már említett vállalkozói réteg előtt? Elsősorban a média általt generált „látszavilágban” nem, vagy nem kellő vonzerővel megjelenni egyet jelent a köztudatból, a megbecsülésből és a fiatalok gondolataiból való teljes eltűnéssel! Ezt a fenyegetést mindenkinek végig kellene gondolnia!

Sajnos a taglétszámcsökkenés egy nem jelentéktelen részét teszi ki az a kör, amelynek tagjai az elmúlt évben örökre eltávoztak sorainkból, így BENKÓ Ferenc, FAZEKAS Via, HAJDÚ József (Szolnok), HETÉNYI Rudolf, JÁKI Dezső, JUHÁSZ A. Zoltán, KEDVES Miklós, PÉCSI Márton, POHL Károly, UZONI-KOVÁCS Zsolt, VENDL Anna, WÉBER Béla és a közelmúltban KÓKAY János és GYOVAI Döme László tagtársunk. Kérem a Tisztelt Közgyűlést néma felállással tisztelegjünk emléküknél!

A pénzügyi és gazdasági helyzetről

Nem szeretném a Gazdasági Bizottság jelentését lefölnözi, márcsak azért sem, mert sajnos nincs mit. A 2003. évi mérlegünk negatív (-715 eFt) annak ellenére, hogy a rendezvények eredménye pozitív (1.522 eFt), és a tavalyi évhez hasonlóan ismét rekord összeg folyt be (979 eFt) tagtársaink adójának 1%-ból. Hadd ragadjam meg az alkalmat és köszönjem meg mindazoknak, akik társulatunkat jelölték meg kedvezményezettként. A kiadási oldalt vizsgálva a legnagyobb összeg a bérleti díjak mellett a bér- és járulékköltségek rovatában jeletkezik, amely azonban a titkárságon végzett munka összetettségéhez képest mégis szerény. Itt jegyzem meg, hogy a titkárságon 2003-ban több személyi változás történt. SIMON Lászlóné (Edit) gazdasági előadó munkaviszonya 2002. december 31-én közös megegyezéssel megszűnt, bár 2003. június 30-ig megbízási szerződéssel fél munkaidőben még ellátta feladatát. 2002. december 1-től – 2003. október 30-ig SZÓKE Norbert geográfus polgári szolgálatos katonaként vett részt a titkárság munkájában. SIMON Lászlónénak és SZÓKE Norbertnek ezúttal is megköszönjük munkájukat. 2004. január 1-től KOPSA Ferencné (Gabi) alkalmaztuk általános ügyintéző munkakörben, akit tisztelettel mutatok be a Közgyűlésnek.

Még egy gondolatra visszatérek a gazdasági helyzetünkre. A társulat és alapítványai mind hazai és nemzetközi rendezvények szervezésére alkalmas kerettel, feltételekkel és tapasztalattal rendelkeznek. Így tisztelettel kérem a Tagtársakat, hogy rendezvényeiket ne vigyék különböző szervező irodákhoz, ahol a képződő haszon legalább 25%-t hagyják, hanem hozzák a társulatunkhoz!

Központi rendezvények

Hagyományosan a társulat egyik legrangosabb szakmai eseménye a Vándorgyűlés, amely mindig egy kiemelt témakör megvitatását és a hozzákapcsolódó terepbejárást jelenti. 2003-ban Bábaapátiban került sor „A radioaktív hulladékok elhelyezésének földtani környezete” címmel megrendezett összejövetelre. Aktualitását az adta, hogy a Bábaapátiban folyó kis- és közepes radioaktivitású hulladékok elhelyezésére indított telephelykutatás egy szakaszának lezárása éppen a Vándorgyűlés előtti napokban történt. A rendezvényen 112 fő regisztráltatta magát és 22 előadás, ill. poszter bemutatására került sor. A kirándulás során a résztvevők megismerkedhettek a Bábaapáti és Mórág közötti granitoid test jellegzetes feltárásaival és a kutatás során fúrásokban megismert granitoid-változatok egy-egy jelegzetes tagjával, továbbá a Keleti- és Nyugati-Mecsek legjobban feldolgozott feltárásaival. A Vándorgyűlés sikere GYALOG László és BALLA Zoltán áldozatos munkáját is dicséri.

További 2003. évi központi rendezvények az MGSz-szel közösen szervezett „Földtani Veszélyforrások Konferencia”, a „Relativitás (-elmélet) a hidrogeológiában” című kurzus, az Ijú Szakemberek Ankétja, az Őslénytani Vándorgyűlés, továbbá a VIII. Geomatematikai Ankét és „A földtani kockázat és értékelésének megjelenítésének módjai” c. továbbképző, amelyek mind sikeres rendezvényeknek tekinthetők és amelyekről, a területi szervezetek és szakosztályok munkáját bemutató részben, vagy a közhasznúsági jelentésben részletes ismertetést adok.

Társrendezőként vettünk részt a Kármentesítési konferencián (30 fő), a III. Díszítő konferencián (40 fő), a Geotechnika 2003 konferencián (25 fő) és a Mérnökgeológiai jubileumi konferencián (80 fő). Mindegyik nagy érdeklődésre tartott számot, ahol jelentős számban képviselték tagtársaink a társulatot.

Tisztelt Közgyűlés!

Az alábbiakban röviden összefoglalom az egyes területi szervezetek és tematikus szakosztályok 2003. évi tevékenységét, kiemelve egy-egy jelentős, igazán sikeresnek mondható rendezvényt, bemutatva annak paramétereit. 2003-ban minden területi szervezetben és szakosztályban megtörtént a tisztújítás. A tisztségviselők a honlapunkon, a Hírlevében, és a Földtani Közlöny hasábjain olvashatók, ezért a nevek felsorolásától eltekintek.

Alföldi Területi Szervezet

A területi szervezet a 2003. évi 5 rendezvényét részben önállóan, részben társegyesületekkel, illetve más szakmai szervezetekkel együtt tartotta. A legsikeresebb rendezvénye, „Relativitás (-elmélet) a geológiában” (május 19–22., Békés) című háromnapos ülés és szakmai terepbejárás volt, amelyet a 70 éves TÓTH József professzor tiszteletére szerveztek és amelynek az Alföldi Területi Szervezet volt a fő szervezője. A 60 fő résztvevő 11 előadás és poszter anyagával ismerkedhetett meg, amely részben TÓTH professzor magyarországi kutatási eredményei. Az érintett témakörök: felszínalatti vizek, édesvízi mocsarak, sós tavak, termál vizek.

Dél-Dunántúli Területi Szervezet

A területi szervezet a 2003. évben 3 rendezvényt tartott, amelyek egyetlen kivétellel társszervezetekkel és más tudományos szervezetekkel közös rendezésben zajlottak. A területi szervezet ismét, sikerrel szervezte meg immár a 3. Geológus–Geofizikus Előadói Napot (november 21., Nagykanizsa), ahol 11 előadás 83 résztvevő előtt hangozott el, és a következő témaköröket érintette: Magyarország szeizmicitása és földrengés kockázata, Zala megye nyersanyag-ellátottsága, a piaci igények tendenciái és a megye földtani környezetpotenciálja, a radontól származó dolgozó sugárterhelések a Tapolcai-tavasbarlangban, az uránbányászati rekultiváció jelenlegi helyzete és hosszú távú feladatai, a Dél-Dunántúl vízkészlete és a vízgazdálkodás jövője az Európai Unió Magyarországon.

Észak-magyarországi Területi Szervezet

A 2003. év folyamán saját szervezésben két alkalommal, közös rendezvények keretében szintén két alkalommal találkozott a tagság. A négy előadóülésen 11 előadás hangozott el, amelyen összesen 60 fő vett részt. A területi szervezet legsikeresebb rendezvénye „A Darnó-zóna geológiája és geofizikája” című konferencia, amely a legnagyobb érdeklődésre tartott számot (72 fő) és az Általános Földtani Szakosztállyal, az MGE Általános Geofizikai Szakosztályával, a Miskolci Egyetem Földtan-Teleptani Tanszékével és a Recski Hely- és Bányászattörténeti Alapítvánnyal közös szervezésében került megrendezésre (május 29–31). Az első napon – délelőtt egy, majd délután két szekcióban – 17 előadás hangozott el, amelyek során többek között rétegtani, szerkezeti és geofizikai eredményeket ismertettek az előadók. A kétnapos terepbejárás első napja a Recsk környékét, valamint a Darnó-vonal déli részét érintette, a második terepi napon először az Upponyi-hegység, majd a Rudabányai-hegység Darnó-zónához kapcsolódó földtani képződményei, szerkezeti elemei kerültek terítékre.

Közép- és Észak-dunántúli Területi Szervezet

A területi szervezet tisztségviselői szerint az előadóülések csak valamely más szervezettel összefogva működő – és hallgatóképesek. Évek óta jellemzően a VEAB Földtani Munkabizottságával közösen tartott előadóülések, az ún. Kőkonferenciák tekinthetők a legsikeresebb rendezvényeknek, ahol már külföldi előadók is megszólaltak. 2003-ban 2 ilyen rendezvény volt, ahol 5 előadást és összesen 63 főt regisztráltak.

Agyagásványtani Szakosztály

A szakosztály négy előadóülést szervezett, ebből kettőt egyedüli szervezőként, kettőt pedig más szakosztályokkal vagy szervezettel közösen. Az üléseken összesen 12 előadás hangozott el 67 résztvevő jelenlétében. A szakosztály szakmai tevékenységének hagyományos módja egy nagyobb lélegzetű, tematikus előadónap megrendezése. A 2003. évben ez a rendezvény az Észak-magyarországi Területi Szervezetnek köszönhetően a Sajóhábonyi bentonittelep c. anként volt.

Általános Földtani Szakosztály

A szakosztály 8 előadóülést szervezett, összesen 113 résztvevővel. Az előadások legnagyobb részét, már hagyományosnak tekinthető módon a Budapesti Területi Szervezettel együtt tartották (azért is, mert a szakosztály vezetősége egyúttal a Budapesti Területi Szervezet vezetősége is), de más társulati, illetve egyéb tudományos szervezetekkel is voltak közös rendezvények. Az Általános Földtani Szakosztály is legsikeresebb rendezvényének „A Darnó-zóna geológiája és geofizikája” című konferenciát tarja, amelyről korábban már szóltam.

Ásványtan-Geokémiai Szakosztály

A szakosztály 8 szakülésének felét más szakosztályokkal vagy egyéb szakmai szervezetekkel közösen rendezték meg. 2003-ban összesen 36 előadás és 8 poszter bemutatására került sor 183 összes résztvevő előtt. A magas szám a sikeres „Úrkút-ankét”-nak köszönhető (december 4–5., Veszprém), amely a szakosztályon kívül az MTA Veszprémi Akadémiai Bizottsága, az MTA Geokémiai Kutatólaboratóriuma és a Mangán Kft. (Úrkút) közös szervezésében valósult meg, és 31 főt mozgatott meg. Az ankét lehetőséget adott szakülések szűk időbeli keretét meghaladóan a téma szakértőit „összezárva” bővebb szakmai eszmecserére, konzultációra. Megjegyzem, hogy a szakosztálynak aktív nemzetközi kapcsolatrendszere van, amihez a társulat biztosítja az EMA és IMA tagdíjat (l. később részletezve).

Geomatematika és Számítástechnikai Szakosztály

A szakosztály a 2003. évben 3 előadóülést szervezett. Az előadóületeken összesen 149 résztvevő volt jelen. A VIII. Geomatematikai Ankét (május 5–6. Szeged) a „Térinformatika és távérzékelés alkalmazásai a környezetvédelemben és a földtudományokban” címmel az témaköröket érintette: alkalmazott geomatematika, geostatisztika, integrált földtudományi modellek, geofizikai alkalmazások, geomatematikai, geostatisztikai elméleti megközelítések, hidrogeológiai, vízügyi alkalmazások, környezetvédelem, kőzettan, meteorológiai, éghajlattani, talajtani, tájökölógiai alkalmazások, rétegtani alkalmazások, korrelációs problémák, szénhidrogén földtani alkalmazások, modellek, távérzékelés és térinformatika alkalmazásai a földtudományokban. Az ankéton 67 fő vett részt. A szakosztály másik kiemelkedő rendezvénye „A földtani kockázat és értékelésének, megjelenítésének módjai” c. továbbképző tanfolyam volt. A tanfolyamon (november 20., Budapest) elhangzott 7 előadást konzultáció követte, amelyen aktívan részt vett a tanfolyamon megjelent túlnyomó részben fiatalokból álló 51 fő.

Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály

Az összes szakosztály közül a legtöbb rendezvény 2003-ban e szakosztály nevéhez fűződik. A rendezvények egy részét önállóan, de jelentős mértékben más szakegyesületek, szakmai szervezetek bevonásával, változatos tematikával

valósították meg. A legsikeresebb rendezvény a Mérnökgeológiai jubileumi konferencia volt (240 fő résztvevőből 80 társulati tag). A szakosztály további rendezvényekről részletesen a 2003. évi közhasznúsági jelentésben tesztek említést.

Oktatási és Közművelődési Szakosztály

A rendezvényeket minden esetben más szakmai társegyesülettel, társszervezettel együtt szervezték. A szakosztály jelentése alapján 7 alkalommal összesen 7 előadás hangzott el, ami összesen 492 résztvevőt vonzott, ami kiemelkedő szám. A szakosztály legtöbb résztvevőt vonzó rendezvénye: Dobos Károly tárlatvezetése volt (300 fő – Debreceni Újkerti Közösségi Ház bemutatásakor).

Őslénytani-Rétegtani Szakosztály

A szakosztály szokásához híven 2003-ban is kevés (3), de hagyományosan jól szervezett rendezvényt tartott, amelyen a résztvevők száma összesen 111 fő volt. A szakosztály a rendezvényeit általában önállóan, más szervezet bevonása nélkül valósította meg. A szakosztály legsikeresebb rendezvénye: VI. Őslénytani Vándorgyűlés (május 8–10., Zirc, 68 fő), ahol 21 előadás hangzott el, 31 poszter bemutatására került sor. Az egyetemi hallgatók és doktoranduszok kiemelkedő előadásainak, posztereinek díjazása ezúttal sem maradt el.

Tudománytörténeti Szakosztály

Társulatunk egyik legaktívabb szakosztálya 2003-ban 8 alkalommal tartott előadóülést, amely során 22 előadás hangzott el. A szakosztály nemcsak saját ünnepi ülésén, hanem az MTA és az ELTE ünnepségein is előadásokkal és széleskörű részvételével képviselte magát SZÁDECZKY-KARDOSS Elemér születésének 100. évfordulóján. A szakosztály különböző erdélyi földtudományi intézményekkel is kiváló kapcsolatot tart fenn és ennek keretében emlékezetes ülésen HUBBES Éva (Kolozsvár) BENKÓ Ferenc életével és munkásságával kapcsolatos, újabban felfedezett történeti dokumentumokat mutatott be. Továbbá KRIVÁN Pál volt főtítkárunk emlékére nagy sikerű kiállítást szervezett a KRIVÁN-hagyatékából származó löszbakák és más különleges konkréciók bemutatásával a Magyar Állami Földtani Intézetben.

Tisztelt Közgyűlés!

A szakosztályok és a területi szervezetek 2003. évi jelentéseit tanulmányozva, majdnem minden tisztségviselő ugyanarra a régóta tartó és folyamatosan erősödő tendenciára hívja föl a figyelmet, hogy a hagyományosan szervezett rendezvényeink hatása a hazai szakmai életre egyre csökken. Ezekben a kisebb előadó üléseinken általában csaknem mindig ugyanazok és csekély létszámban (8–15 fő) fordulnak meg. A fiatalok ritkán járnak a szakelőadásokra, így lassan megszűnik az utánpótlás. A kedvezőtlen tendencia visszafordítását ritkább, de hosszabb terjedelmű előadóülések szervezésével; a helyszín és témakör

megfontolt, többszörösen egyeztetett megválasztásával; valamint az időpont mindenki által elfogadható, tehát a társulati honlap (<http://www.foldtan.hu/>) eseménynaptárában rögzített és a munkáltatók által is tolerálható megválasztásával látom megvalósíthatónak! Mindezek mellett úgy gondolom, hogy tovább kell bővíteni az érdeklődők körét, ezért a társegyesületek és szakosztályok, az egyesetek, kutató intézetek és az MTA bizottságainak részvételével szervezett közös rendezvények szervezését szorgalmazom!

Állandó Bizottságok

Végül részben az alapszabályban rögzített, részben elnöki megbízásból létrehozott bizottságok elmúlt évi tevékenységéről kell szólnom.

Ellenőrző Bizottság:

A törvényesség öreként vett részt FÖLDESSY János, a bizottság vezetője az elnökségi ülések legtöbbször, konstruktív javaslataival segítve annak munkáját. A bizottság elnöke önálló jelentésében számol be arról, hogy milyennek látta belülről társulatunk működését.

Alapszabály és Ügyrendi Bizottság:

Az elmúlt év a munkanélküliség éve volt a bizottság számára, mivel az elnökség nem tervezett változtatást sem az alapszabályban, sem a társulat egységeinek ügyrendjében.

Fegyelmi és Etikai Bizottság:

Szerencsére 2003-ban sem kellett a bizottságnak összeülnie.

Gazdasági Bizottság:

A tartósan nehéz pénzügyi helyzetben működő társulatunk 2003. évi gazdálkodását a Gazdasági Bizottság részletesen elemezte. Hogy mit látott a Tisztelt Bizottság? Azt a Tisztelt Közgyűlés egy szakszerű és megfontolandó ajánlásokat is tartalmazó helyzetelemzés formájában rövidesen meghallgathatja.

Földtani Közlöny Szerkesztőbizottsága

2003-ban is megjelent a Földtani Közlöny mind a négy fürete, ami a szerkesztőbizottság, a technikai szerkesztő (PIROS Olga) és a tördelő szerkesztő (KRIVÁNNÉ HORVÁTH Ágnes), továbbá a felkért lektorok munkáját dicséri. Az 1998-tól működő szerkesztőbizottság egyik legfőbb célkitűzése 2002 után így ismét teljesült, azaz a korábbi években a kiadás terén mutatkozó tekintélyes lemaradás felszámolása nem az igényesség rovására történt, amit az az örvendetes hír is megerősít, hogy a Magyar Tudományos-, Üzemi és Szaklapok Újságíróinak Egyesülete által kiírt pályázaton a Földtani Közlöny (a 2003. év 1., 2., és 3. fürete) színvonalas tartalma és kivitele alapján dícséretben részesült. Az 2004. évi kötet már egy új, kisebb létszámú, a földtan ágazatait talán teljesebben lefedő szerkesztőbizottság kézjegyét viseli magán és remélhetőleg tovább folytatódik a Földtani Közlöny közelítése az elismert folyóiratok rendszeréhez. Megjegyzem, hogy FALUS György titkárunk gondozásában rendszeresen

megújuló társulati honlapunkon a Földtani Közlönyben megjelent tanulmányok tartalmi kivonata az elmúlt évtől folyamatosan olvasható. További kellemes hír a Földtani Közlönyvel kapcsolatban, hogy 2003-ban a Földtani Közlöny 650-es példányszámban jelent meg, ami növekvő tendenciát jelent az 560-as példányszámmal jellemezhető 2002. évhez képest, továbbá több tagtársunk rendelte meg a folyóiratot: a 2002-es 479-hez képest 2003-ban 496 fő fizetett elő.

Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága:

Először a magyar-magyar kapcsolatokról. Hivatalos együttműködési megállapodás értelmében 2003-ban a Társulat képviseltette magát az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Egyesület Bányász–kohász–földtani Szakosztályának évi, Zilahon megrendezett, nagyon sikeres összejövetelén, továbbá a Sepsiszentgyörgyön tartott IV. Székelyföldi Geológustalálkozón. Ez utóbbi összejövetelen DUDICH Endre társelnökünk – aki egyben a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának az elnöke is – az Elnökség nevében felajánlotta, hogy a Földtani Közlöny 2004-ben egy Székelyföldi különszámot ad ki, megfelelő mennyiségű és minőségű kézirat április 18-ig történő beérkezése esetén.

A nemzetközi szervezetekkel a kapcsolattartás erősen változó intenzitású, amit változatlanul az anyagi lehetőségeink által jelentősen korlátozott tagdíjbefizetéshez szükséges pénzügyi fedezet megléte határoz meg. 2003-ban befizettük a tagdíjat a EFG-hez (European Federation of Geologists), továbbá rendeztük az AEGS (Association of European Geological Societies), az ECGA (European Clay Groups Association), az IMA (International Mineralogical Association) és az EMU (European Mineralogical Union) tagságunkat is.

Ifjúsági Bizottság:

A bizottság reaktiválása változatlanul nincs napirenden.

Tisztelt Közgyűlés!

Végül köszönetet mondok a jelentés összeállításához nyújtott segítségért ZIMMERMANN Katalin ügyvezető titkárnak és KOPSA Gariella gazdasági előadónak, továbbá a területi szervezetek, szakosztályok és bizottságok tisztségviselőinek, akik munkájukkal őrzik az MFT több, mint száötven év óta hol lobogó, hol csak pislákoló lángját.

A Magyarhoni Földtani Társulat, mint Kiemelkedően Közhasznú Szervezet 2003. évi közhasznúsági jelentése

Az 1997. évi CLVI. törvény 19. § (a) beszámolási szabályok) (1) bekezdése alapján „a közhasznú szervezet köteles az éves beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági jelentést készíteni”.

A közhasznúsági jelentés tartalmát a fenti törvény 19. § (3) bekezdése határozza meg.

A beszámolót e tartalmi sorrend alapján állítottuk össze.

1. Számviteli beszámoló

- A 8/1996. (124) Kormányrendelet előírásai szerint a 2003. gazdálkodási évről egyszerűsített éves beszámoló mérleget és eredménykimutatást készítettünk. Ezek a közhasznúsági jelentés mellékletei.
- Tartós adományozásra szerződés kötés nem történt.
- Egy főfoglalkozású dolgozó mellett megbízási szerződéssel is történt foglalkoztatás.

2. Költségvetési támogatás felhasználása, a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás, a célszerű juttatások kimutatása

a) Költségvetési támogatás felhasználása:

Az adófizető állampolgárok egy része a személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásakor a Magyarhoni Földtani Társulatot jelölték meg, ez az összeg 2003-ban 978.907,- Ft volt. A támogatást a 2003-ban megjelenő Földtani Közlöny nyomdaköltségeinek pótlására, a társulati Hírlevél nyomdaköltségére és a szakuléseink költségeire fordítottuk.

b) A vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatás

A kimutatást a Gazdasági Bizottság 2003. évi gazdálkodásáról szóló jelentés tartalmazza.

c) Célszerű juttatások kimutatása:

— Nevelés, oktatás, képességfejlesztés	—
— Pályázati díj	150.508,- Ft
— Ifjú Szakemberek Ankétja (MGE) támogatás	253.000,- Ft
— Tudományos tevékenység	—
— Lapkiadásra fordított összeg	2.039.843,- Ft
— Nemzetközi szervezeteknek fizetett tagsági díj	
AEGS (2002)	49.108,- Ft
EFG (2003)	291.702,- Ft
ECGA (2002–2003)	31.001,- Ft
IMA (2003–2004)	26.562,- Ft
EMU (2000–2003)	85.574,- Ft

d) Kimutatás a kapott támogatásokról:

— központi költségvetési szervtől	271.000,- Ft
— költségvetési támogatás (APEH 1%)	978.907,- Ft
— jogi személyek támogatása	1.135.566,- Ft
— magánszemélyek támogatása	58.000,- Ft

A támogatást támogatóink mindegyikétől a Társulat Alapszabályában rögzített tevékenységek működési költségeihez való hozzájárulásként kaptuk. Ezen belül egyes esetekben meghatározott cél megjelölésével. Például:

— NKÖ támogatás munkabérhez	157.040,- Ft
— KOCH Sándor Alapítvány (Őslénytani vándorgyűlés)	30.000,- Ft
— MTESz (működési költség)	275.250,- Ft
— Magyar Földtanért Alapítvány (Földtani Közlöny)	473.276,- Ft

3. A közhasznú szervezet vezető tisztségviselőinek nyújtott juttatások

A Magyarhoni Földtani Társulat vezető tisztségviselői 2003. évben célszerű juttatásban nem részesültek.

4. Beszámoló a közhasznú tevékenységről

a) Tudományos tevékenység, kutatás (3)

A Társulat alaptevékenysége, hogy a földtan területén az új kutatási eredmények bemutatása érdekében szaküléseket, vitauléseket, konferenciákat szervez, szaksztyályokat és területi szervezeteket működtet. Tudományos rendezvényeinket a két havonta megjelenő „Hírlevelünk” útján és a honlapunkon (<http://www.foldtan.hu/>) hirdetjük meg.

Néhány kiemelés:

„Relativitás(-elmélet) a hidrogeológiában” címmel (május 19–22. – Békés) tudományos ülést és szakmai terepbejárást szerveztünk TÓTH József tiszteleti tagunk, az Albertai Egyetem (Edmonton) emeritus professzor tiszteletére. A rendezvény TÓTH professzor tudományterületének magyarországi kutatási eredményeit mutatta be, részben előadások, poszterek, részben terepi bejárások keretében. Az érintett témakörök: felszínalatti vizek, édesvízi mocsarak, sós tavak, termálvizek.

Az MFT Általános Földtani Szaksztyályának, Észak-Magyarországi Területi Szervezetének, az MGE Általános Geofizikai Szaksztyályának, a Miskolci Egyetem Földtan-Teleptani Tanszékének és a Recski Hely- és Bányászattörténeti Alapítványnak közös szervezésében került megrendezésre a „Darnó-zóna Geológiája és Geofizikája” (május 29–31. Észak-Magyarország) című konferencia. A rendezvényen hetven, a témával foglalkozó geológus és geofizikus szakember vett részt. Az első napon — délelőtt egy, majd délután két szekcióban — elhangzott előadások során számos új adatot, vizsgálati eredményt mutattak be a Darnó-zónával kapcsolatban. Összesen 17 előadás hangzott el, amelyekben többek között rétegtani, szerkezeti és geofizikai szempontú vizsgálataikat ismertették a kutatók. A kétnapos terepbejárást első napján megismerkedtek a Recsk környéki, valamint a Darnó-vonal déli részének keleti oldalán található képződményekkel. A második terepi napon először az Upponyi-hegység, majd a Rudabányai-hegység Darnó-zónához kapcsolódó földtani képződményeivel, szerkezeteivel ismerkedtek meg. A résztvevők megállapították, hogy a Darnó-zóna komplex kutatásával a geológus és geofizikus szakemberek együttműködése számos új információt hozhat, amelyek alapján tisztázhatják annak szerkezetét, keletkezését és mechanizmusát.

A Dél-Dunántúli Területi Szervezetünk ismét megrendezte a Geológus-Geofizikus III. előadói Napot (november 21. Nagykanizsa). Az elhangzott 11 előadás a következő témaköröket érintette: Magyarország szeizmicitása és földrengés kockázata, Zala megye nyersanyag-ellátottsága a piaci igények tendenciái és a megye földtani környezetpotenciálja, a radontól származó dolgozó sugárterhelések a Tapolcai-tavasbarlangban, az uránbányászati rekultiváció jelenlegi helyzete, és hosszú távú feladatai, a Dél-Dunántúl vízkészlete, és a vízgazdálkodás jövője az Európai Unió Magyarországon, ezeken kívül több új geofizikai módszerről szóló előadás is elhangzott.

A Mérnökgeológia és Környezetföldtani Szaksztyályunk Agrogeológiai Előadói Napot szervezett (november 24. Budapest), ahol az erdőtalaj-képződéssel a vízzáró képződmények elemzésével, és a belvízelöntés kockázatának földtani okaival foglalkoztak.

Ugyanezen szakosztályunk az év során több esetben szakmai helyszíni szemlét szervezett, építésföldtanilag tanulságos beruházásokhoz.

A Földtani Közlöny 134. évfolyamánál tartó tudományos folyóiratban évente 4 füzetben (közel 600 oldal) publikálja a tudományos eredményeket.

b) Nevelés és oktatás, képességefejlesztés, ismeretterjesztés (4)

2003. március 21–22-én Dobogókőn került megrendezésre a 24. Ifjú Szakemberek Ankétja fiatal geológus, geofizikus hallgatók és szakemberek részvételével. A rendezvény évek óta hagyományosan egyben egy előadói verseny is, amely elméleti, gyakorlati és poszter szekciókban történik. Az alábbi tagtársaink pályadíjban részesültek:

Elméleti kategória

I. díj: (30.000 Ft): GÁSPÁR Emese, ZAJACZ Zoltán, KOVÁCS István, BENKÓ Zsolt, POCSAI Tamás (ELTE Általános és Történeti Földtani Tsz.): Az észak-nyugati Gerecse jellegzetes szerkezeti vonásai.

III. díj: (10.000 Ft): SZÜCS Éva (SzTE Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tsz.): 2D töréshálózat fraktálananalízise.

Gyakorlati kategória

I. díj: (30.000 Ft): SÉLLEI Csaba (MOL Rt. KTD Kutatás): A Magyar Paleogén Medence szeizmikus értelmezési módszerei.

Poszter kategória

I. díj: (30.000 Ft): SZABÓ Zsófia (ELTE Kőzettani és Geokémiai Tsz.): Cirkonatanulmány a Bükkalja miocén, Si-dús piroklasztitjain.

III. díj: (10.000–10.000 Ft)

BABINSZKI Edit (ELTE Geofizikai Tsz. – Általános és Történeti Földtani Tsz.): Az egi korú andornaktályai homok szedimentológiája és nyomfossziliái.

DÉGI Júlia (ELTE Kőzettani és Geokémiai Tsz.): Szigliget, az új lamprofir előfordulás?

ZAJACZ Zoltán (ELTE Kőzettani és Geokémiai Tsz.): A nógrád–gömöri alkáli bazaltok kumulátum xenolitjaiban található szilikátolvadék-zárványok petrogenetikai jelentősége.

Különdíjak

MÁFI különdíj (25.000 Ft értékű vásárlási utalvány): GMÉLING Katalin (ELTE Kőzettani és Geokémiai Tsz.): A bór koncentráció változása a Belső-Kárpáti mészkáli vulkáni ívben.

MGSZ különdíj (20.000 Ft + emléklakett + az előadás megjelentetése a Földtani Kutatás c. lapban): PETRÓ Ildikó, SIMON Szilvia (ELTE Alkalmazott és Környezetföldtani Tsz.): Sérülékenység becslés minőségi ellenőrzése a páliháláspusztai vízbázis vízgyűjtő területére.

2003-ban is folytatódott az általános-, közép- és szakközépiskolás diákoknak és tanároknak szervezett Földtani Szakkör. Célunk volt az érdeklődés felkeltetése a földtudományok iránt, szemléletes, játékos gyakorlati foglalkozásokkal kiegészített előadások keretében, amelyeket kirándulások is kísérték. Az előadás-sorozat jó kiegészítése a földrajz, a biológia és a kémia oktatásának. Témakörök: ásványtan, kőzetan, őslénytan, vulkanológia, kozmológia, nyersanyagkutatás, vízföldtan, környezetvédelem, az ember és a környezet kapcsolata. A szakkör létrehozói a Magyarhoni Földtani Társulat, az ELTE Kőzettani és Geokémiai

Tanszéke, Alkalmazott és Környezetföldtani Tanszéke, valamint a Földtani Örökségünk Természetvédelmi Egyesület.

A Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály „A földtani bizonytalanság és kockázat értékelésének módjai” címmel továbbképző tanfolyamot tartott (november 20. Budapest ELTE). A továbbképző tanfolyamon elhangzott 7 előadást konzultáció követte, amelyen aktívan részt vett a tanfolyamon megjelent túlnyomó részben fiatalokból álló 51 fő.

Az Oktatási Minisztérium által működtetett Közoktatáspolitikai Tanácsban Társulatunkat az Oktatási és Közművelődési Szakosztályunk Elnöke képviseli. Testületi üléseinken történt egyeztetés után véleményeztük a NAT-2 vitaanyagot.

c) Környezet- és természetvédelem (8–9)

A Társulat Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztálya a Veszprémi Egyetem Környezetmérnöki és Kémiai technológiai Tanszékével közösen rendezett tudományos ülésen az alábbi környezetvédelmi kérdésekkel foglalkozott (március 11. Veszprém):

— Interpoláló eljárások alkalmazásának lehetőségei a térinformatika környezetvédelmi, földtudományos feladataiban;

— Szennyeződés-eloszlási térképek szerkesztése és alkalmazása a környezetvédelemben;

— Talajszennyezettség minősítése egy veszélyes hulladéklerakó környezetében

A Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály, a Magyar Földrajzi Társasággal, a SzTE Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszékével, az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság Földtudományi és Környezetvédelmi Szakbizottságával közösen rendezte meg a 8. Geomatematikai Anketót (május 5–6. Szeged), a „Térinformatika és távérzékelés alkalmazásai a környezetvédelemben és a földtudományokban” címmel. Érintett témakörök:

— alkalmazott geomatematika, geostatisztika, integrált földtudományi modellek,

— geofizikai alkalmazások,

— geomatematikai, geostatisztikai elméleti megközelítések,

— hidrogeológiai, vízügyi alkalmazások,

— környezetvédelem,

— kőzettan,

— meteorológiai, éghajlattani, talajtani, tájökölógiai alkalmazások,

— rétegtani alkalmazások, korrelációs problémák,

— szénhidrogén-földtani alkalmazások, modellek,

— engineering,

— távérzékelés és térinformatika alkalmazásai a földtudományokban.

A Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály szakmai támogatóként közreműködött a Kármentesítési Konferencián (május 21–22., Budapest), amely az Országos Környezeti Kármentesítési Program aktuális kérdéseivel foglalkozott.

Az MFT a Magyar Geológiai Szolgálattal az MTA Földrajztudományi Intézetével és a Mérnök Kamara Geotechnikai Tagozatával közösen szervezte a 6. Földtani Veszélyforrások Konferenciát (május 29–30., Paks). A konferencia keretében lehetőségét biztosítottunk a közös gondolkodásra, a földtan, a földrajz, a

geotechnikai tudományok képviselőinek. A rendezvényen részt vettek a tárgykörben dolgozó tervezők, kivitelezők és az érintett önkormányzatok képviselői. A konferencia főbb témakörei: együttélés a természetes partfalakkal, a földcsuszamlásokkal, a térfogatváltozó agyagtalajokkal, az alábányászott, alápincézett területek okozta veszélyekkel.

A 2003. évi Vándorgyűlésünket szeptember 11–13.-án Bábaapáti helyszínen „A radioaktív hulladékok elhelyezésének földtani környezete” címmel rendeztük meg, melyen 25 tudományos előadás és poszter bemutatása után kétnapos szakmai terepi programon, 19 megállóhelyen a kutatók a helyszínen is megvitták a kutatási eredményeiket. A rendezvény országos érdeklődésre számot tartó kérdéseket foglalt össze.

Az MFT a Földtani Örökségünk Egyesülettel a kezdetektől szoros kapcsolatot tart fenn. Az MFT tagjai, tisztségviselői ott voltak az Egyesület alakuló ülésén, azóta is folyamatosan látnak el tisztségeket az Egyesület vezetésében. Tagjaink az elmúlt évben is közreműködtek a Földtani Örökségünk pályázatot készítő felkészítésében, de a zsűri tagjai között is vannak tagtársaink, sőt, a zsűri elnöke is társulati tisztségviselő. A rejteti táborban lebonyolított eredményhirdetésen — szokásoknak megfelelően — az elmúlt évben is különdíj adományozásával járultunk hozzá a pályázat sikeréhez.

d) A határon túli magyarokkal kapcsolatos tevékenység (13)

Az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társasággal (EMT) 2002. februárjában Kolozsváron aláírt együttműködési megállapodás értelmében 2003-ban is kölcsönösen részt vettünk egymás vándorgyűlésein (Bábaapáti, illetve Menyháza), az Óslénytani vándorgyűlésünkön, illetve az 5. Székelyföldi Geológustalálkozón, Sepsiszentgyörgyön. Ott felajánlottuk, hogy az MFT negyedéves szakfolyóirata, a Földtani Közlöny, 2004-ben kész kiadni egy 5., különszámot, a Székelyföld geológiájával foglalkozó cikkgyűjteményt. Jelenleg várjuk a megígért kéziratokat (határidő április 18.).

Az MFT 2003. évi közgyűlésén az EMT Bányász–kohász–földtan Szakosztálynak és a Bolyai Társaságnak az elnökét, Dr. WANEK Ferencet, elismerő oklevéllel tüntettük ki.

2003-ban zajlott a Magyar Földtudományi Szakemberek 7. Világtalálkozójának előkészítése, amely 2004. augusztus 28. és szeptember 3. között lesz, a Szegedi Egyetemen, kétnapos délvidéki (vajdasági–szerémségi) kirándulással. Az előkészítésben Újvidékről, Kanizsáról és Kassáról is közreműködnek geológus kollégák.

A Közhasznúsági Jelentést elfogadom, a Közgyűlés elé terjeszthető.

Budapest, 2004. március 12.

Dr. Breznányiszky Károly
elnök

Dr. Dudich Endre, Dr. Császár Géza társelnökök
Dr. Szabó Csaba főtitkár, Falus György titkár